

Statenvoorstel 27/11 A

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 1 juli 2011

Statencommissie : Commissie voor Economische Zaken en Bestuur,
17 juni 2011

Onderwerp

Bestuursakkoord 2011-2015 Rijk - Interprovinciaal Overleg (IPO) - Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) - Unie van Waterschappen (UvW)

's-Hertogenbosch

Datum

31 mei 2011

Documentnummer

2748212

Directie

Ruimtelijke Ontwikkeling &
Handhaving

Bijlage(n)

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

Op 21 april 2011 heeft het bestuur van het Interprovinciaal Overleg (IPO) in ruime meerderheid ingestemd met het onderhandelaarsresultaat voor een bestuursakkoord tussen Rijk, IPO, VNG en UvW. In het bestuursakkoord is vastgelegd dat de afspraken in het akkoord gelden tussen Rijk, IPO, VNG en UvW.

In het bestuursakkoord wat nu voorligt, zijn voor de provincies richtinggevende kaders opgenomen voor decentralisaties op de terreinen van natuur, ILG, ruimte, economie, infrastructuur, water en jeugdzorg. Als gevolg van de financieel-economische crisis moet het kabinet flink bezuinigen en moesten er in de onderhandelingen afwegingen gemaakt worden over de te decentraliseren taken naar de provincies en de daarmee gepaard gaande kortingen. Na de afwegingen in het IPO-bestuur is door de voorzitter van het IPO een aantal zorgpunten bij het bestuursakkoord verwoord in een brief aan minister Donner als coördinerend bewindspersoon (brief van 27 april 2011 met kenmerk DIR 04606/2011 is als bijlage toegevoegd).

Om het effect van de afspraken te vergroten, is het van belang de werking te verbreden. Daarom is in het akkoord ook afgesproken dat het Rijk, waar nodig, het parlement vraagt met de afspraken uit het akkoord in te stemmen en dat de koepels streven naar een akkoord van de individuele gemeenten, provincies en waterschappen. In dit kader wordt het bestuursakkoord door het bestuur van het IPO ter instemming voorgelegd aan alle Provinciale Staten en colleges van Gedeputeerde Staten. Wij zien het bestuursakkoord, met inachtneming van de gemaakte kanttekeningen, als een aanvaardbaar onderhandelingsresultaat. Wij verzoeken u uw oordeel over het bestuursakkoord aan ons kenbaar te maken.

Datum

31 mei 2011

DIS-nummer

2748212

Inleiding

Op 21 april 2011 is in het IPO-bestuur overeenstemming bereikt om tot ondertekening van het Bestuursakkoord 2011-2015 (onderhandelaarsakkoord) over te gaan. Opgemerkt dient te worden dat niet alle leden van het IPO-bestuur hebben ingestemd met de ondertekening van het Bestuursakkoord. Het betreft hier de bestuursleden uit Noord-Holland, Flevoland en Friesland. (Noord-Holland vanwege de maximalisering van de opcenten, Friesland vanwege de bezuiniging op de BDU en jeugdzorg en Flevoland vanwege een nog met het Rijk af te spreken akkoord over het Oostvaarderswold)

In het Bestuursakkoord wordt via de profielen van de onderscheiden bestuurslagen helder hoe de verantwoordelijkheden liggen. Uitgangspunt hierbij is decentraal wat kan, centraal wat moet.

In het akkoord erkennen Rijk, VNG en UvW de rol van de provincie als gebiedsregisseur: *“de provincie fungeert als gebiedsregisseur door het ontwikkelen van integrale ontwikkelingsvisies, het uitruilen van belangen en het bewaken en bevorderen van complementariteit tussen steden en tussen regio’s binnen de provincie.”*

Er zijn afspraken gemaakt over de bestuurlijke verhouding, omgangsvormen en bestuurskracht.

De omgangsvormen en de overige afspraken in het Bestuursakkoord 2011-2015 komen in de plaats van de Code interbestuurlijke verhoudingen. Het verminderen van regeldruk blijft ook in dit akkoord een onderwerp waarover afspraken gemaakt worden.

Bovengenoemde afspraken zijn conform de inzet van het IPO.

Om tot een doelmatige taakverdeling en dus een compacte en slagvaardige overheid te komen, wordt een aantal taken gedecentraliseerd van het Rijk naar de andere overheden. Het Bestuursakkoord 2011-2015 bevat richtinggevende proces- en principeafspraken voor deze decentralisaties, alsmede de daarbij behorende en in het regeerakkoord afgesproken bezuinigingstaakstelling. Deze afspraken kunnen zo spoedig mogelijk na het sluiten van het Bestuursakkoord verder uitgewerkt worden in deelakkoorden. De decentralisaties vinden plaats op het terrein van:

1. Jeugdzorg;
2. Ruimte, natuur en economie en
3. Water.

Naast de bovengenoemde decentralisaties die voor de provincie van belang zijn, vinden er ook decentralisaties plaats op het terrein van ‘Werken naar vermogen’ en ‘Begeleiding AWBZ’.

Inhoud van het akkoord / deelakkoorden

Aan de ondertekening van het bestuursakkoord ging een moeilijke afweging vooraf. Enerzijds zijn de provincies ingenomen met de positieversterking die door decentralisatie ontstaat. Anderzijds moeten wij de realiteit onder ogen zien dat het

Datum

31 mei 2011

DIS-nummer

2748212

Rijk als gevolg van de financieel-economische crisis flink bezuinigt en dat ook op de te decentraliseren taken flink wordt gekort.

Hier komt bij dat op het provinciefonds meer dan evenredig wordt bezuinigd, mede door de eenmalige korting van 300 miljoen euro vanaf 2011 die al door het vorige kabinet is opgelegd.

Zorgpunten

Bij de ondertekening van het akkoord is door het IPO een aantal punten van zorg naar voren gebracht, die inmiddels ook schriftelijk onder de aandacht is gebracht van minister Donner van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, die de totstandkoming van het bestuursakkoord heeft gecoördineerd (brief aan minister Donner van 27 april 2011 met kenmerk DIR 04606/2011 is als bijlage toegevoegd).

Een belangrijk punt van zorg betreft (het financieel perspectief van) de decentralisatie van de taken voor natuur en landelijk gebied en, daaraan voorafgaand, de korting van bijna 600 miljoen euro op de lopende bestuursovereenkomsten ILG voor de periode tot en met 2013. In het bestuursakkoord zijn vooral procedurele afspraken gemaakt ter voorbereiding op een overeen te komen deelakkoord op dit terrein. Daarbij is ondubbelzinnig vastgelegd dat de provincies zich op dit punt vooruitlopend op het deelakkoord niet committeren aan de financiële uitgangspunten van het regeerakkoord c.q. de startnota en dat de provincies de mogelijkheden tot juridische procedures open houden als onverhoopt het deelakkoord niet tot stand kan komen. In het deelakkoord moeten grote financiële en beleidsmatige knelpunten met betrekking tot de bezuiniging, herijking EHS en decentralisatie natuurbeleid worden opgelost. Er wordt naar gestreefd om medio juni 2011 tot een deelakkoord te komen. Zo mogelijk informeren wij u in de PS vergadering over het inmiddels bereikte resultaat.

In het ruimtelijk-economisch domein decentraliseert het kabinet het regionaal-economisch beleid en beperkt het de eigen inzet tot economische topsectoren. De uitwerking daarvan krijgt ondermeer vorm op basis van adviezen van sectorcommissies. De provincies gaan er vanuit dat bij deze uitwerking een evenwichtige economische ontwikkeling over alle landsdelen mede leidend is.

In het hoofdstuk 'Decentralisatie Jeugdzorg' stelt het kabinet 64 miljoen euro beschikbaar voor transitiekosten. Op dit moment is niet vast te stellen welk bedrag precies benodigd is voor deze transitie. Wij gaan er vanuit dat onverhoopt hogere kosten, die voortvloeien uit het nog overeen te komen transitieplan, voor rekening van de Rijksoverheid zullen komen.

Bestuursakkoord Water

Het hoofdstuk 'Water' is reeds uitgewerkt in een deelakkoord.

Uitgangspunt van het Bestuursakkoord Water is een doelmatiger waterbeheer met dezelfde of betere kwaliteit tegen lagere kosten. Het deelakkoord Water bevat geen belangrijke financiële gevolgen voor de provincies. Verder worden er geen taken van het Rijk naar de provincies gedecentraliseerd. De decentralisatie heeft betrekking op de waterschappen.

In het Bestuursakkoord Water is de kerntaak van de provincies beschreven. Op het regionale niveau speelt de provincie als gebiedsregisseur een centrale rol in het

Datum

31 mei 2011

DIS-nummer

2748212

ruimtelijk economisch domein en de natuur. Op het terrein van water stelt de provincie de kaders in het regionale waterbeheer. De provincies hebben een (grond)wettelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de waterschappen en houden toezicht op de waterschappen.

Er is een scheiding tussen beleid (kaders stellen en normeren) en toezicht houden versus uitvoeren. Dit volgens het twee lagen model. In het waterbeheer betekent dit dat het Rijk de kaders stelt voor het hoofdwatersysteem, Rijkswaterstaat uitvoert en het Rijk hierop toeziet. Voor het regionale watersysteem is de kadersteller de provincie, voeren de waterschappen uit en houdt de provincie toezicht op de waterschappen. Er is steeds sprake van slechts één kadersteller/toezichthouder en één uitvoerende overheid.

De toetsing van de primaire waterkeringen is een zaak tussen Rijk en waterschappen/Rijkswaterstaat. De provinciale verantwoordelijkheid bij het toetsingsproces komt te vervallen. Vanuit onze verantwoordelijkheid voor de ruimtelijke ordening en als gebiedsregisseur blijft er echter een belangrijke rol weggelegd voor de provincie op het terrein van waterveiligheid (programmeringsfase Hoogwaterbeschermingsprogramma) en goedkeuring dijkverbeteringsplannen. De waterschappen gaan voortaan de helft van de dijkverbeteringskosten betalen. De andere helft betaalt het rijk.

Op basis van het Bestuursakkoord Water moet een aantal zaken de komende periode nog nader worden uitgewerkt. Zo zal uiterlijk 1 november 2011 duidelijk moeten zijn hoe beleidsplannen kunnen worden geïntegreerd. In het Bestuursakkoord Water is namelijk afgesproken dat het Rijk en de provincies geen afzonderlijke waterplannen meer zullen opstellen. Verder ligt er op het gebied van water nog een aantal uitvoerende taken bij de provincies waarvan in het kader van doelmatigheid beoordeeld moet worden of deze taken overgedragen moeten worden naar een andere overheid. Het IPO is betrokken bij de verdere uitwerking van de afspraken uit het Bestuursakkoord Water.

Het deelakkoord is in de bijlage opgenomen.

Het IPO heeft separaat een brief gezonden aan staatssecretaris Atsma over de financiering van de duurzame bescherming van het Maasdal (brief aan staatssecretaris Atsma d.d. 27 april 2011 met kenmerk DIR 04608/2011 is als bijlage toegevoegd).

Financiële consequenties

Voor wat betreft de financiële impact van het Bestuursakkoord verwijzen wij u naar de Kaderbrief 2011, die parallel aan dit dossier op 1 juli 2011 aan uw Staten wordt voorgelegd.

Bestuurlijke afweging en voorstel

Het bestuursakkoord moet gezien worden als een compromis van de onderhandelingen tussen overheden over decentralisaties, bezuinigingen en rol- en taakverdelingen in een financieel-economisch ongunstig klimaat met minder beschikbare overheidsmiddelen.

Wij zijn er van overtuigd dat het IPO-bestuur na intensief overleg het maximaal haalbare heeft bereikt, in de vorm van het voorliggende Bestuursakkoord 2011-2015. De risico's en mogelijk negatieve gevolgen van het niet ondertekenen van het onderhandelaarsakkoord noopte ons tot het maken van een politiek/bestuurlijke afweging tussen het ondertekenen van het akkoord en de onzekere positie van de provincies bij het Rijk als het akkoord niet ondertekend zou worden.

Alles afwegende zijn wij van mening dat het bestuursakkoord waarde heeft omdat het een erkenning is van het nieuwe profiel van de provincie en de onderscheiden bestuurslagen zich hiermee kunnen ontwikkelen met een eigen profiel (rol, taken en verantwoordelijkheden) en de Rijksbezuinigingen / decentralisaties in overleg en onderhandeling tot stand kunnen komen, waardoor er invloed mogelijk is op de (financiële) resultaten.

Datum

31 mei 2011

DIS-nummer

2748212

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgaand ontwerp-besluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. W.G.H.M. Rutten

Auteur: R.C. Heesen / E. van Weegen; toestel (073) 680 86 71

Bijgevoegd treft u de volgende bijlagen aan:

1. Aanbiedingsbrief IPO d.d. 27 april 2011 (DIR 04605/2011)
2. Bestuursakkoord 2011-2015 Rijk-IPO-VNG-UvW
3. Brief aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 27 april 2011 inzake het Bestuursakkoord (DIR 04606/2011)
4. Brief aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu d.d. 27 april 2011 inzake het Maasdal (DIR 04608/2011)
5. Bestuursakkoord Water

Ontwerp-besluit 27/11 B

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 1 juli 2011

Statencommissie : Commissie voor Economische Zaken en Bestuur,
17 juni 2011

Onderwerp

Bestuursakkoord

's-Hertogenbosch

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 17 mei 2011;
- gelet op het advies van de commissie voor Economische Zaken en Bestuur d.d. 17 juni 2011;

besluiten:

- in te stemmen met het Bestuursakkoord 2011-2015 Rijk - Interprovinciaal Overleg (IPO) Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) - Unie van Waterschappen (UvW);
- in te stemmen met het Bestuursakkoord Water 2011-2015 (april 2011) Rijk - Interprovinciaal Overleg (IPO) – VEWIN - Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) - Unie van Waterschappen (UvW) .

Datum

31 mei 2011

Documentnummer

2748212

Directie

Ruimtelijke Ontwikkeling &
Handhaving

Bijlage(n)

's-Hertogenbosch, 1 juli 2011

Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier